

Column

‘De Russen willen vermijden dat Amerika ‘dodelijke wapens’ naar Oekraïne zendt, met inbegrip van een *Patriot*-luchtverdedigings-systeem’

Dr. Jonathan Holslag is politicoloog en China-kenner. Hij is onder meer docent Internationale Politiek aan de Vrije Universiteit Brussel.

Militaire leiders schaffen zich maar best een exemplaar aan van *The Strategy of Conflict*, het vermaarde boek van de Amerikaanse strateeg en speltheoreticus Thomas Schelling. Toen ik het als student moest lezen, argwaande ik de wiskundige benadering van internationale politiek. Misschien ook gewoon omdat ik weinig met wiskunde had. Maar door de jaren heen heb ik het boek leren waarderen voor zijn heldere benadering van afschrikking, bluff, het belang van irrationaliteit en *brinkmanship*.

Dat laatste betekent dat twee partijen elkaar proberen af te schrikken en zo zaken van elkaar te krijgen door zich steeds dichterbij de afgrond van oorlog te bewegen. Bluff voor gevorderden laat ons zeggen. Net zoals bij afschrikking komt het aan op de dreiging van oorlog zonder er echt op aan te sturen; de dreiging van geweld zonder echt geweld te willen gebruiken. Dat is ten voeten uit wat er in Oost-Europa gebeurt.

Sinds enkele maanden zijn de Russen in snel tempo hun militaire aanwezigheid aan het opdrijven langs de Oekraïense grens. De Amerikanen waarschuwen dat Moskou in 2022 zou kunnen overgaan tot een aanval. Op zich heeft Rusland weinig te winnen bij een invasie. Er zijn goedkopere manieren om de rebellen in het oosten van Oekraïne te steunen en geostrategisch biedt het gebied weinig meerwaarde bovenop de Krim.

Wat er dan wel achter de troepenopbouw zit? De Russen willen vermijden dat Amerika ‘dodelijke wapens’ naar Oekraïne zendt, met inbegrip van een *Patriot*-luchtverdedigings-systeem. Rusland ziet dat als een schending van de status-quo na 2014, een zet die het conflict in Donbas zwaarder zal maken voor het Kremlin en een symbolische kaakslag. Komt daar bovenop dat Moskou wellicht de vastberadenheid van Europa op de proef wil stellen en een duidelijk signaal wil geven aan de Duitse regering – de recente vertraging van de ingebruikname van *Nord Stream II* indachtig. De hoogspanning is wellicht ook nuttig om de binnenlandse aandacht van vele corruptieschandalen af te houden. Maar om er nu vanuit te gaan dat Rusland echt een invasie wil: dat is weinig waarschijnlijk.

Brinkmanship dus. Toch mogen we de dreiging niet onderschatten. Zoals Schelling beschrijft spelen er namelijk steeds verschillende factoren mee. Sowieso bestaat er steeds een risico van escalatie. En naast de baten zijn er ook kosten. Rusland zal dus wellicht de baten niet zo heel groot inschatten. Maar als ook de vermoedelijke kosten klein zijn, neemt de kans op agressie toch weer toe.

Die kosten worden vooral bepaald door mogelijke Westerse vergelding. Washington heeft daar al mee gedreigd. Maar kan het dat ook hard maken? De Europese landen liggen in de touwen geslagen door Corona, zullen er alles aan doen om een conflict te voorkomen en kunnen gewoon niet anders dan opperen dat ‘de Russen toch alleen maar dreigen.’ En wat kunnen de Amerikanen doen? Nu oorlog met Rusland betekent dat ze wel een kruis kunnen maken over hun machtsopbouw nabij China.

Vanuit het Russisch perspectief zijn de baten van een invasie gering, maar als de vermoedelijke prijs die het voor agressie zou betalen ook gering blijft, zo zou Schelling besluiten, dan wordt invasie toch weer aantrekkelijker.